

Oral medisin

Munnhulen er den mest interessante av alle kroppshuler, mente to svært erfarne oralmedisinere, Stephen Challacombe fra King's College London – Guy's Hospital og Morten Schiødt fra Rigshospitalet i København. Temaene var blant annet sår, hevelser («lumps and bumps»), hvite flekker i slimhinnene og munntørret.

Det er over 40 ulike typer orale sår-dannelser, og det er en tendens til å feilaktig å kalle de aftøse; aftøs stomatitt er en spesifikk diagnose. Lesjonene kan grovinndeles i slike som kommer igjen med mellomrom. De er oftest godartede. De bestående lesjonene kan gjenspeile systemisk sykdom, slik som pemfigus, pemfigoid, Crohns sykdom og andre autoimmune tilstander. Enkeltstående, men forbigående sår kan være av infektøs årsak eller reaksjoner på for eksempel medikamenter. Enkeltstående lesjoner som er bestående skal anses som maligne inntil noe annet er godtgjort.

To speil – og hjernen!

Schiødt anbefalte å bruke to speil for å strekke ut munnslimhinnene, og så engasjere hjernen. Da har man gode forutsetninger for å diagnostisere hvite lesjoner – leukoplakier. Leukoplakiene er ikke-avskrapbare, oftest hvitlige lesjoner. Røyking og alkohol er risikofaktorer for lesjonene, som har noe forhøyet tendens til malign utvikling. Det er differensialdiagnostiske utfordringer, for eksempel lichen planus. Områ-

Stephen Challacombe (til venstre) fra King's College London – Guy's Hospital og Morten Schiødt (til høyre) fra Rigshospitalet i København sammen med sesjonslederen Elin Hadler-Olsen.

der som er inhomogene, med hevelse eller innsynkning og med smerte skal gi mistanke om malignitet.

Munntørret

Saliva er et superstoff med mange viktige funksjoner. Xerostomi er et symptom som inkluderer den subjektive oppfatningen av en tørr munn selv om det ikke er hypofunksjoner. Munntørret kan spenne fra mild til alvorlig der tungen virker som et sandpapir og slimhinnene for øvrig blir affisert. Sali-

va kan endres i både mengde, konsistens og sammensetning ved flere systemiske tilstander, for eksempel Sjögrens syndrom. Også dehydrering kan være en faktor, spesielt hos eldre. Det er kjent at mange medikamenter, inkludert «recreational drugs» kan gi munntørret.

På slutten av symposiet hadde foredragsholderne en oralmedisinsk bildequiz der de engasjerte både hverandre og publikum. Lærerikt.

Tekst og foto: Nils Roar Gjerdet